

Din notițele scriitorilor

Al. Pintescu - La Paris. Ioan Nistor - Prin Satu Mare

Pentru scriitori nu există decât călătorii inițiatice. Oriunde s-ar deplasa, un scriitor întâlnește o lume nouă. Omul creator vede lumea în profunzime, vede esențe, vede lucruri care scapă atenției unui om obișnuit.

Spun acest lucru din convingere, din experiență. Și pentru că îi cunosc la fel de bine pe cei doi scriitori, Alexandru Pintescu și Ioan Nistor, și, în perioade diferite i-am însoțit în unele din călătoriile lor. Și, trebuie să mărturisesc, în același timp, în aceleși locuri, am văzut lucruri diferite. Printre multele drumuri pe care le-am făcut împreună cu Al. Pintescu se numără și călătoria pe marginea căreia regretatul nostru prieten și-a notat impresiile.

De asemenea, cu Ioan Nistor am străbătut țara în lung și-n lat. Publicăm în acest număr apărut în vremea coronavirusului, când oamenii sunt sfătuiți să stea închiși în case, două texte semnate de Alexandru Pintescu și Ioan Nistor care sperăm să suplinească dorul de ducă al omului.

Distanțate în timp de aproape 30 de ani, iar geografic despărțite de vreo 2000 de km. Dacă notele celor doi scriitori ar fi fost publicate într-o perioadă normală ar fi creat senzația că Satu Mare este un loc în care neglijența omului strică frumusețea naturală a spațiului în timp ce Parisul este un loc magic spre care tânjește fiecare scriitor, fiecare artist.

Lucrurile, datorită acestei pandemii blestamate s-au schimbat. Parisul este un loc închis în care coronavirusul își face de cap, iar Satu Mare este un oraș trist, părăsit de vânzoleala zilnică. (D. Păcuraru)

Paginile 6-7

Artmark își mută "Licitația de primăvară" pe internet

Măști 24 martie 2020 de la ora 19.30 Artmark dă startul "Licitației de primăvară", disponibilă doar online. Clasicul Nicolae Grigorescu semnează cele mai multe lucrări aflate vreodată într-o licitație, alături de vibrantele naturi statice ale lui Pallady sau Petrașcu. Adăugăm în buchetul primăverii și "Florile" pictate de celebrul Tonitza sau Băncilă, iar Resu ne completează un nou capitol pentru maternitate. Pentru o compoziție perfectă adăugăm opere sinestezice ale contemporanilor Țuculescu sau Ciucurencu, ne comunică casa de licitații printr-un comunicat transmis redacției.

Nicolaus Olahus, primul umanist român

Personalitatea de excepție a lui Nicolaus Olahus reiese, în primul rând, din opera sa scrisă, dar și din locul pe care îl ocupă în cultura românească și apuseană, încadrat în umanismul renascentist și ca semnificație a moștenirii sale. Scotând mereu în evidență originea latină a românilor, Nicolaus Olahus și-a clădit opera pe scrieri în limba străbunilor de la Roma, limba universală a "republicii literelor".

PAGINA 6

Câteva muzee din țară pe care le puteți vizita online

Muzeul de Artă Satu Mare, Expoziția Aurel Popp

PAGINA 4

Polițiștii indieni cu măști au ajuns virali pe internet

Polițiștii indieni cu măști medicinale au ajuns vedete după ce au prezentat pe muzică tradițională mișcările necesare pentru păstrarea igienei în contextul răspândirii coronavirusului. Este vorba de o campanie a polițiștilor din statul indian Kerala, care se numește „Rupe lanțul” (Break the chain), iar videoclipul celor 6 ofițeri în uniformă are 1.12 minute. Imaginile au ajuns virale pe internet. Până vineri 20 martie, epidemia cu noul coronavirus a luat patru vieți în India, iar numărul de infectări identificate a ajuns la 223 de cazuri.

O teorie de la 1900: alimentația mamei poate influența sexul viitorilor copii

PAGINA 2

David Gandy, cel mai bun fotomodel masculin

PAGINA 8

Așa cum se știe, dr. Schenk, un profesor universitar din Viena, a editat o carte în care el a descris cum se poate influența sexul viitorilor copii, printr-o anumită metodă de dietă. Teoria renumitului profesor a fost studiată chiar și în cele mai distinse cercuri.

O teorie de la 1900: alimentația mamei poate influența sexul viitorilor copii

Munca industriei

Se vorbește mult azi, atât în scris, cât și oral, despre industrie, despre dezvoltarea ei și a transformării ei într-una națională maghiară.

Bine ar fi ca industria să fie ajutată, dar la fel, și industriași aflați într-o situație grea.

Industria este un lucru deosebit. Muncitorul din industrie nu se teme de niciun fel de greutate și nici de distanțe mari. Nu-l interesează dacă un produs provine de la Makó sau din Beijing, dacă produsul respectiv e elegant sau nu, dacă e frumos sau urât. Cum zice Evanghelia, tot așa spune și industria: „lăsați pruncii să vină la mine”.

Chestiunea industriei nu se învârtă în jurul perlelor adevărate sau a pietrelor prețioase, nici în jurul aurului sau al argintului. Dacă ar fi așa, milioane de oameni ar putea muri de foame. Industria se învârtă în jurul unor lucruri fără o valoare prea mare, în jurul tutunului murdar, al inului și bumbacului fără prea mare respect, în jurul cărbunelui și al zăcămintului de fier, în jurul sfeclei de zahăr și al altor produse asemănătoare ale ogorului. Din adâncul pământului iese izvorul economiei, aprovizionând cu mâncare, băutură și îmbrăcăminte pe toți, de la cei puternici până la cei flămânzi și fără de veșminte.

Se întâmplă adevărate minuni în mâna creatorilor. Din vestimentația murdară și zdrențoasă a cerșetorului se naște o marfă valoroasă în mâna fabricantului de hârtie. Omul sărac strânge oasele, deșeurile de fier, valorifică resturile menajere și face bani din toate acestea.

Așa procedează și industria, adună rămășițe din noroi, din praf, asemenea celor care strâng spicele de grâu după seceriș, adunând chiar și fițiucile de hârtie aruncate. Pentru că se știe că din bani mărunți se fac bani mulți. Le adună deci aceste fițiuci, le topește, le pune în forme, le amestecă cu ulei și clei, le usucă, le slefuieste, le vopsește și le dă cu lac. Câte lucruri se pot confecționa din această hârtie presată și întărită! Cutii, păpuși pentru copii etc., chiar și candelabre, așa cum se văd ele la catedrala din Erfurt. Și apoi câte măști poartă tineretul cu ocazia carnavalurilor! Iar dacă capul păpușii se face din astfel de hârtie presată, apoi și rumeșul își va căpăta un sens nou, pentru că restul capului și corpul păpușii se va umple cu rumeș. Astfel de deșeurile capătă deci un nou sens, dând de lucru și pâine pentru mulți oameni săraci.

Apoi tălașul. Se poate face cu el un foc frumos în cuptor, dar abia se aprinde, s-a și terminat. Dar va deveni mult mai

valoros dacă facem oțet din el în niște butoaie mari cu un pic de spirt și obținem un oțet bun și ieftin.

Să vedem și piatra ponce. Mai înainte o mare parte din ea s-a pierdut în cursul prelucrării. Însă deja s-a găsit și metoda folosirii acestor pierderi. Piatra ponce se macină, se lipește făina astfel obținută cu ceva liant, și se pot confecționa din ea diferite obiecte ieftine și astfel accesibile și pentru săraci. Pipe, de exemplu.

Industria nu se sperie nici de mirosul animalelor moarte. Fără coardele făcute din mățele animalelor nu am avea instrumente cu coardă. Din pielea animalelor trăiește tăbăcarul, iar confecționerul de clei din ligamente și copite. Acesta se pricepe poate cel mai bine cum să obțină ceva valoros din deșeuri. Nici o mobilă elegantă nu se poate confecționa fără clei.

Nici oasele aruncate pe câmpiile de gunoie nu sunt lăsate neobservate de industrie, mai mult, la Budapesta aceste locuri sunt adevărate mine de comori. Din părțile mai bune ale oaselor se confecționează nasturi, restul se folosește în fabricile de zahăr. Fără această făină de oase, zahărul ar fi de o culoare brună, și nu albă. Acum circa 50-60 de ani a început fabricarea zahărului din sfecla de zahăr și de atunci aceste oase aruncate au căpătat o mare valoare.

Dar făina de oase joacă un rol important și în fabricarea de încălțăminte, ea fiind materia de bază pentru stratul lucios pentru piele. Un german cu numele de Habermann a devenit milionar în urma fabricării acestei substanțe din oase.

De secole bune a fost adus la noi țipirigul din Africa. Atunci el s-a folosit ca un medicament. Dar ce a fost acest țipirig? Nu altceva, decât o funingină în urma arderii baligii de cămilă. Iar vopsea roșie a damelor elegante se obține la turci din baliga vacilor.

Oriunde ne uităm deci, industria face niște munci ca și natura însăși. Creează, nobilește, înalță, repară și în acest fel, ea tinde către perfecțiune. Nici în natură nu se pierde nimic, nici măcar un fir de praf, o picătură sau o respirație. Dacă respirăm, oxidul de carbon expirat este captat de ploaia din aer, și va fi un fel de hrană pentru plante. Dacă fumăm o țigară, la fel. Fiecare fulger care străbate aerul, produce amoniac, care va fi pus de către ploile mult așteptate la dispoziția plantelor. Natura valorifică orice lucru aparent neimportant. Și după această lege eternă se ghidează și industria, care face un lucru într-adevăr frumos, admirabil și înălțător.

B. J.

Teatru

Miercuri, în 10 a lunii curente, a avut loc spectacolul în favoarea frumoasei naive H. Novák cu piesa Madame Sans-Gêne de Sardou. Cum s-a ridicat cortina, artista a fost distinsă cu nenumărate semne ale iubirii și ale dragostei, prin aplauze furtunoase. Ea a fost plină de coroane și de buchete de flori. Ea a interpretat rolul Katrinei cu o mare virtuozitate.

Toți au acces la restaurantul gării

Așa cum am fost informați de unii, călătorii care cumpără bilet la clasa a III-a de călătorie cu trenul, nu ar avea acces la restaurantul de clasele I și II de la gara nouă din Satu Mare. Adevărul însă este altul. Toți călătorii, inclusiv cei cu bilete

de clasa a III-a sunt serviți la restaurant, însă călătorii cu bilete de clasa a III-a nu au acces în sălile de așteptare de clasa I și clasa a II-a, lucru foarte normal. Pe de altă parte, noi am protestat și în ziarul nostru împotriva uzanței Căilor ferate că în sălile de așteptare sau pe peron au acces doar cei care au bilete de călătorie sau de peron cumpărate, iar cei care acompaniază călătorii, nu. Am aflat că acest lucru este prevăzut în Regulamentul general al căilor ferate, și astfel conducerea gării de aici nu poate face nimic în această privință. Însă noi credem că ar fi bine dacă conducerea orașului ar înainta o adresă către ministrul comerțului, explicând că această prevedere nu se poate respecta în provincie. Orașul nostru a acordat mari facilități Căilor ferate în privința curentului electric, și chiar ca o contrapartidă, ar putea solicita înlesnirea accesului la gară și al celor care acompaniază călătorii care pleacă cu trenul.

(Sztalmár-Németi, 16 ianuarie 1900)

Investigații disciplinare în masă

În urma inspecției consilierului la ministrul de interne, Kaffka László, efectuată la comitat, ministrul de interne a ordonat investigații disciplinare premergătoare față de vicecomitele Nagy István, procurorul Schönplugg Richárd, prim-vice-notarul Gönyei István, el fiind și al treilea vicesnotar și responsabil cu arhiva cabinetului vicecomitelui, precum și împotriva solgăbirilor Ilosvay Endre și Szuhányi Géza.

Deputație la primărie

Mátray Lajos, redactorul responsabil al ziarului nostru a vizitat luni după masa primăria orașului cu problemele străzilor nepietruite din partea orașului ce aparține de Mintiu. Deputația condusă de el s-a prezentat la viceprimar și a prezentat situația precară din Mintiu și lipsa generală de interes față de această parte a orașului și a solicitat demnitarului în

numele populației, pietruirea străzilor, arătând că cetățenii de aici contribuie și ei în egală măsură la bugetul orașului. Viceprimarul a promis că va inspecta personal străzile nepietruite, și încă în această primăvară le va include din punct de vedere bugetar în lista străzilor ce urmează a fi pietruite. Deputația și-a depus solicitarea și în scris.

Plata finală în legătură cu Grădina Kossuth

Zilele trecute au fost plătite sumele pentru lucrările realizate de antreprenorul Heim János. Contravaloarea lucrărilor a fost, conform contractului, 18.902 coroane, din care, în cursul lucrărilor și conform chitanțelor prezentate, orașul a plătit antreprenorului 17.552 coroane, iar acum, la socoteala finală, a fost achitată suma de 1350 coroane neplătite până acum. Heim s-a angajat că va asigura și în următorii ani supravegherea parcului și va repara eventualele lipsuri de execuție, fără să mai pretindă nimic de la oraș.

(Sztalmár-Németi, 23 ianuarie 1900)

Pietruirea străzilor noastre

Am scris în numărul trecut al ziarului nostru că o deputație din Mintiu a fost la primărie unde a solicitat verbal și în scris pietruirea străzilor din Mintiu.

Găsim ciudat, mai mult, de neînțeles, când locuitorii unei părți din oraș se văd nevoiți să solicite așa ceva, când tocmai autoritățile ar trebui să fie în fruntea unor astfel de lucrări, ca străzile să fie pietruite cu puțință, să fie întreținute, ca circulația să nu sufere din această cauză, iar praful și murdăria să fie eliminate.

Dar ce se întâmplă? Că o delegație dintr-o parte a orașului se plânge administrației locale în calitate de gospodari că nu se poate circula pe străzile lor fără periclitarea animalelor.

Mintiu chiar are multe străzi în stare deplorabilă pe care circulația înseamnă

un adevărat pericol, mai ales când este noroi pe ele.

Dar s-ar înșela oricine care ar crede că astfel de străzi pline de noroi există doar în Mintiu. Trebuie doar să ne uităm în jur în oraș și vom constata cu tristețe că există trotuare elegante de asfalt sau de beton, pentru că proprietarii caselor le-au făcut, însă dacă facem un pas lateral, suntem deja în noroiul adânc.

Cu tristețe putem constata la fel, că în tot orașul abia există câteva străzi pe care pavajul ar fi în stare bună, restul așteaptă să fie reparat sau ca pavajul să fie schimbat.

La noi, în fiecare an se face ici-colo câte un pavaj, iar din cauza asta, până când se termină o stradă, cealaltă s-a și distrus deja, și astfel, această stare se perpetuă continuu.

Toamna, primăvara sau în iernile cum este și cea din anul acesta, avem de a face cu un noroi fără fund, iar vara praful este aproape insuportabil. De la orașul liber regal Satu Mare, care se laudă cu o dezvoltare continuă, lucru pe care constatăm și noi, am putea aștepta cu drept să putem circula și în anotimpuri cu noroi, sau în cele cu praf. Ca să nu ne mai referim la murdărie și ca să facem totul pentru păstrarea sănătății publice.

Nu am zice nimic dacă aceste neajunsuri ar fi cauzate de unele situații de imposibilitate. Dar trebuie să subliniem aceste cerințe chiar de două ori, dacă știm că pavajul străzilor ar putea fi de mult în regulă, dacă aceste lucrări s-ar face simultan, pe toate străzile deodată, chiar cu prețul unui împrumut. De ce nu procedează orașul în acest sens, nu știm și nu înțelegem. Și cum s-au putut gândi oamenii din fruntea administrației să construiască un nou hotel cu un sfert de milion de coroane în timp ce avem această situație cu străzile, și când avem locuri de cazare în oraș care corespund nevoilor?

Este vorba aici de o necesitate pentru toți cetățenii, pe când hotelul este doar visul unora, cu care publicul larg nu a fost niciodată de acord.

Târg eșuat

Așa cum se știe, dr. Schenk, un profesor universitar din Viena, a editat o carte în care el a descris cum se poate influența sexul viitorilor copii, printr-o anumită metodă de dietă. Teoria renumitului profesor a fost studiată chiar și în cele mai distinse cercuri. Nu știm însă dacă și gospodarul Huszti Mihály din Medieș a studiat și el respectiva lucrare sau dacă nici nu a auzit de ea. Dar nici cum nu i-ar fi fost de folos, pentru că teoria respectivă nu s-a adevărat până la urmă. Acest brav gospodar Huszti a fost foarte trist pentru că nevastă-sa nu i-a dăruit niciun băiat. S-a gândit mult, ce ar putea face? În sfârșit, a luat decizia că va cumpăra un băiat. S-a uitat în jur în sat să găsească un băiețel frumos și sănătos, și nu degeaba, pentru că soția consăteanului său, Tergyinka József, pe care barza a înbogătit-o din belșug cu fetețe și băieți, s-a arătat dispusă să-i vândă cel mai mic fiu. Cei doi au și făcut târgul, și Huszti a cumpărat băiețelul cu 100 de coroane, plătit în avans 2 coroane. Huszti a și dus la el băiețelul despre care credea că este deja al lui, însă mama copilului s-a răzgândit după 24 de ore. I-a dat înapoi lui Huszti avansul de 2 coroane, și a cerut înapoi copilul. Acum întrebarea este, al cui va fi pruncul respectiv?

(Sztalmár-Németi, 30 ianuarie 1900)

Veres Istvan, Adriana Zaharia

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef

suplimente - Adriana Zaharia

(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15

Satu Mare, cod 440012

Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

A. Davidescu: slujbă de cronicar al actualității facem, când rezumăm fapte, comentăm întâmplări, sau chiar când cu foarfeca tăem rândurile scrise odată de anonimi, prin arhivele prăfuite, încadrându-le în lumina actualității, cu învățăminte pentru viitor.

ISTORIE

Din Almanahul județului Satu Mare pe anul 1926

Săptămâna aceasta, așa cum precizam în numărul trecut, am extras câteva articole din Almanahul pe anul 1926 întocmit de Anton Davidescu, redactor la ziarul Satu Mare.

Două-trei cuvinte pentru cititori

În dorința de a continua tradiția onora dintre înaintașii noștri, am lucrat câteva luni, strângând date, cerând unuia și altuia sprijinul, sbătându-ne să prezentăm cetitorilor dacă nu un Almanah al județului[^] complet, barem unele fapte mai însemnate în cursul anului 1926 și oricât ni s-ar părea de superficială lucrarea de față, totuși ea cuprinde un capitol din istorie, pe care, peste 20 de ani cercetătorii istorografi îl vor răsfoli cu lăcomie. Slujbă de cronicar al actualității facem, când rezumăm fapte, comentăm întâmplări, sau chiar când cu foarfeca tăem rândurile scrise odată de anonimi, prin arhivele prăfuite, încadrându-ne în lumina actualității, cu învățăminte pentru viitor. Dar, desigur, semeni de ai noștri pricepuți sau profani ne vor comenta. Unii vor lăuda inițiativa modestă, alții vor găsi o mie și una de motive să ne dezaprobe! Tutor or noile deschidem cu seninătate paginile, seninătate care țiu o dată numai conștiința împlinirii datoriei, seninătatea cu care își bea Socrate cupa cu otravă. (p.3)

15 Octombrie 925, A. Davidescu.

Colonizările

Legiuorul în înalta sa înțelepciune a prevăzut în lege ca din terenul ce poate rezulta după satisfacerea legală a celor localnici să se facă colonizări. După cum se știe colonizările au un întreg scop, adică economic, social și național. Pentru județul Satu-Mare mai ales aceste două din urmă s-au impus imperativ din toate punctele de vedere. Greutăți mari și piedici de tot felul ce nu este aici locul să arăt ni s-a pus în înfăptuirea acestor colonizări, cari însă cu tact, răbdare, stăruință, abnegație și bună voință din partea celor chemați la înfăptuirea TR. A. și pe această cale, cari dispozițiunile Casei de improprietărire și-au făcut pedeplin datoria, Colonizările în județul Satu-Mare, județ în extremitatea Nord Vestică a țării unde aceste colonizări am credința că vor da rezultatele dorite sunt fapt împlinit. Deocamdată s-a destinat circa 20.000 iug. teren colonizărilor.

Începutul lor datează din 1924 când pe timpul iernii grupe de moși au făcut primele recunoașteri a terenurilor disponibile punând chiar piciorul pe anume terenuri spunând aici vom rămâne. Aceștia au fost Moșii din Scărișoara, Horia, Arada și Albac din jud. Turda Arieș.

În vara anului 1924 alte grupe de coloniști din jud. Cojocna, la cari s-au îndemnat și din jud. Satu-Mare din părțile lipsite de teren ale Regiunii Baia-Mare și din Maramureș am pus piciorul pe teren de colonizare în jud. Satu-Mare. Mai pe urmă au venit și din jud. Solnoc-Doboca din cei cari au denunțat la colonizare în Timiș-Torontal pe motiv că regiunea Sătmar este mult mai convenabilă lor fiind dintr-un ținut apropiat, unde deprinderile sunt nu mult deosebite.

Casa de improprietărire văzând cererile mari pentru colonizare a luat dispozițiunile de aprobare. Azi avem următoarele comune de coloniști ce sub rezerva aprobării Casei de improprietărire au fost botezate cu nume vrednice

de eternizat, ce au legături de origină cu cei ce formează aceste comune, de eroi naționali.

1. Avem în hotarul Com. Pișcolt comuna Scărișoara — nouă cu 170 coloniști din com. Scărișoara jud. Turda.

2. În hotarul com. Sanislău com. Urmașii lui Horia cu 120 coloniști din Horia și Albac.

3. În hotarul Careii-Mari 100 coloniști din com. Arada Albac, fac comuna «Urmașii lui Iancu».

4. În hotarul com. Ciumești, coloniști din com. Nariae fac comuna «Marna».

5. În com. Moftinul-Mic și Doica coloniști din jud. Cojocna fac comuna «Colonel Paulian» erou național. În granița de vest, comună cu peste 100 familii.

6. În comuna Terebești coloniști din jud. Cojocna de prin fostul voevodat al lui Gellu fac comuna «Gellu», peste 160 familii.

7. În comuna Arduș coloniști din Tinar și jud. Cojocna peste 200 familii fac comuna «Baba Novac», nume ce s-a dat în eternizarea marelui Căpitan al lui Mihai Viteazul, de care cei din jud. Cojocna ne-au spus că pe la ei din tată în fiu se vorbește cum a fost omorât de unguri.

Mai sunt colonizări în Boghiș, Vetiș, Lazuri, Micula, Turul Lung.

Casa improprietăririi în 1924 a pus la îndemână coloniștilor sămânța de grâu și secară așa că, acum cei mai mulți cari au avut însăși mânări își au rostul lor. Pentru ceilalți se are în vedere acum. Casa improprietăririi a angajat efectuarea a 200 de case pentru coloniști în următoarele puncte: Lazuri - 10, V. Lucaciu - 30, Iancu - 50, Horia - 60, Scărișoara nouă - 59, care în plus la fiecare are un grajd. Materialul lemnos, tot depozitat, pe fiecare punct adus prin cooperativele sătești, s-a adus și transportat în total 2835 m. c. brad.

S-a cumpărat cărămidă de la fabricile din Satu-Mare și Careii-Mari. S-a cumpărat țigla de la fabrica din Marghita și Satu-Mare. Casele se fac din zid de cărămidă în parte și în parte din chirpici, acoperite cu țigla. La data aceasta sunt în lucru peste 20 case și se va continua până se efectuează procentul.

Cu acest procedeu și cu îndemnul bun ce se vede printre coloniști, și față de recolta bună de anul acesta e speranța că și-ar edifica singuri fără ajutorul statului, menținând tipul de case impus de casa improprietăririi. Asta fiind situația, am încrederea ca opera colonizărilor Satu-Mare este pe deplin înfăptuită și oricine va căuta o contrară părere este un bârfitor a tot ce este românesc ce se impune pe aceste ținuturi.

În înfăptuirea colonizărilor s-a avut în vedere toate susceptibilitățile din care unele poate chiar dispenzabile de s-ar gândi cineva mult la binele ce poate face scumpei noastre patrii.

Astfel s-au grupat coloniștii pe cele două zise confesiuni ortodoxe și uniți. Astfel avem până acum ortodoxe comunele Scărișoara Nouă, Urmașii lui Horia, Marna, Urmașii lui Iancu, Colonel Paulian, Gelu și cei din Lazuri. Uniți: Urmașii lui Lucaciu, Baba Dovac, Domănești, Boghiș, Vetiș, Micula, Berca și Turulung. (pp. 16-19)

Industria județului nostru

Deși nu suntem într-o regiune industrială, totuși avem în județ numeroase întreprinderi industriale cu care ne putem fâli, în orașul Satu Mare avem 24 în treprinderi industriale cu 2354 de

lucrători calificați. Principalele sunt: „Unio“ fabrica de vagoane, unelte și alte articole cu 500 lucrători și 40 ucenici (ucenicii toți români); Fabrica de locomotive Frații Printz 150 lucrători și 40 ucenici, Veisz și Kandel fabrică de flori artificiale. Prima fabrică de țigle și cărămidă; Moara sistemată, Elisabeta Cheramia de lux „Dac“; Teșătoria de panglici de mătase Frații Weisz; Moara sistemată de aburi Soc. anonimă; Fabrica de spirt, lichior și rom Marcovici; Industria mărfurilor de piele; Fabrica de mașini Propsz Geza și Beia; Reiter Bela fabrică de bomboane; Grosz David, fabrică de pălării; Soc. anonimă forestieră; Vulcan fabrică de cărămidă.

În Baia-Mare principalele fabrici sunt: Fabrica de uri Anton Heler; „Racoți“ fabrică de mobile; Fenix fabrică de acid sulfuric (Firiza de jos) Uzinele pentru topirea metalului (aur, argint, plumb, aramă) în ultimul timp s-a înființat o mare fabrică de sticlă și o turnătorie de clopote S. A., capital românesc, care însă este la începutul activității. În orașul Careii-Mari fabricile principale sunt: Fabrica de țigle și țevi de ciment Alexandru Leibovitz; Adolf Reiter cărămidă; Soc. anon. de industrie și comerț a jud. Satu-Mare idem; Karpolna S. A. idem; „Unio“ fabrică de ulei și săpun; Prima fabrică de nasturi din Ardeal.

În plasa Careii-Mari sunt: „Pcinorii“ fabrica pentru industrializarea cănepei și inului în comuna Bervenii.

În plasa Oaș, regiune păduroasă sunt trei mari societăți de exploatarea pădurilor în Negrești, și alte mari întreprinderi în Lomaș și Beltiug cari lucrează, cu circa 1500 oameni. În Plasa Seini sunt: Fabrica de sticlă Remy Arpad la Crucisor; Fabrica de spirt Leopold Klein la Seini și Creditul Miner „Sfântul Stefan“ (minele) liba.

În Șomcuta este: teșătoria mecanică, o înfloritoare întreprindere. În plasa Ugocea: o fabrică de spirt, de ulei și diferite mori. Desigur am dat în această rubrică numai instituțiile industriale mai principale. (pp. 43-44.)

Cărți, ziare, biblioteci

În județ cartea românească în cursul anului și vândut cu 10% mai mult ca în anul 1924. Librării românești s-au înmulțit cu una, cea din Careii-Mari. Românii din Carei, o pleiadă de entuziaști patrioți, a înjghebat tipografia și librăria românească. Sunt instituții care vor aduce mari servicii acestui oraș înstrăinat, cât mai ales satelor cari sunt în întregime românești. Pe când Satu-Mare n-are tipografie românească — aceea a dlui Vescan s-a vândut — Careii un oraș mic și mai sărac în elementul român, se poate fâli.

Ziare noi în cursul anului 1925 a apărut „Glasul Sătmarului“ al organizației partidului țărănesc, condus de dl. Ion Florea, profesor, însă nu s-a bucurat de o regulată apariție. În momentul când scriem aceste rânduri se studiază găsirea mijloacelor bănești pentru reapariția lui regulată. „Sentinela de Vest“ din Sanislău este o revistă bine scrisă care apare odată pe lună ca organ al Societății culturale cu același nume. Sufletul acestei publicații este dl. I. Maghiaru, fiul Sanislăului, avocat în Careii-Mari. În Careii-Mari, în tot cursul anului, a dus o rodnică activitate pentru împrăștierea slovei românești ziarul „Neamul Nostru“. La început timid și cu stângăcie în ale scrisului, astăzi este redactat corect, eliminând cuvintele greoaie și fără sens. Tot la acest ziar remarcăm două nume cari mănuesc bine

Pentru satele noastre

Avem datoria să sprijinim pe comercianții români, mai ales când aceștia ne servesc cinstit așa cum servește, Magazinul Luca P. Niculescu din Satu-Mare, care în ultimul timp a fost prelat dlor

Țintescu și Toma Ivanovici,

comercianți cu nume foarte cunșuți la noi. Să îndemnăm pe toți țătenii când vin la târg să cumpere articole de ale îmbrăcăminte de la Marele Magazin Luca P. Niculescu, succesor Toma Ivanovici. Dnii învățatori, preoți și în general toți funcționarii au o reducere de 10% la orice articol cumpărat.

condeiul: G. Mocanu (pe care nu-l cunoaștem cine este) și dr. Văleanu, fostul deputat național.

„Satu-Mare“ cunoscut de toți, căci apare de 7 ani în aceste ținuturi a avut și anul trecut o remarcabilă activitate cunoscută de toți. Colaboratori noi, au fost dl. G. Dragoș, dir. școlii comerciale și Cornel Russu, publicist din Cluj, un cunoscutor al vieții noastre politice și culturale.

„Viața Școlară“ creiată de dl. Revizor școlar D. Pop, a avut o intensă activitate. În paginile ei au apărut numeroase articole de ordin pedagogic și cultural. A putut să apară regulat prin faptul că excelențatul prefect care a fost dl. Mișu Cantunari, i-a asigurat o subvenție de 25.000 lei în anul trecut, la propunerea d-lui Revizor școlar. Astăzi a trecut ca organ al Asociației învățătorescilor.

Biblioteci noi s-au făcut puține. În partea de Nord a județului, Reuniunea „Cele trei Crișuri“, de sub conducerea înșuflețitului colonel G. Bacaloglu, directorul Revistei „Cele trei Crișuri“ a înființat trei biblioteci noi, încă patru au fost înființate de diferite alte organizații. Deci în total șapte. (pp. 56-57)

Combaterea epizofiilor în județul Satu Mare

Organismele vii — plante și animale — sunt supuse de la naștere până la moarte la o serie întreagă de agenți provocatori de boli contagioase. Încă din timpurile vechi, când medicina nu cucerise ca știință, importanța de astăzi, se știa că unele boli trec de la animale la om. La început medicii umani se ocupau și cu tratarea și combaterea boalelor de la animale. Mai târziu s-a făcut diferențierea între cele două ramuri ale aceleiași științe, păstrându-și fiecare câmpul sau de activitate, dar menținându-se în apropiată legătură pentru descoperirea boalelor și combaterea lor.

Dintre boalele mai principale care trec delă animale la om, citez: Antraxul (buba neagră la om). Se ia pe cale digestivă (măncare sau băutură); prin respirație și prin piele (când sunt tăieturi) Calea din urmă este cea mai obișnuită și se observă mai ales la tăbăcarii și abatoarele rurale, când examinarii de cărniuri greșesc diagnosticul. În județ am avut numeroase cazuri de transmitere la om mai ales în comunele: Alexandrești, Dobra, Tatărăști, Craidorolț și la diverse tăbăcării. Se previne boala prin vaccin și se vindecă prin ser. Nu prea se face.

Turbarea. Este mult mai gravă și mai rapidă la om, decât la animale. Nu iartă niciodată. Se răspândește prin câinii vagabonzi, care când sunt prea mulți și nesupuși la taxă ca în județul Satu Mare

n-au ce mânca la stăpâniilor lor și o iau razna pe câmp și prin păduri unde se încaieră de obicei cu lupi turbați. Pe urmă povestea o cunoașteți... Un câine turbat a infectat și omorât 24 vite cornute la Dl. Veis Lipot din Livada; un altul 8 oi la Peleşul Mare, etc. cazuri izolate. Numeroase persoane mușcate sunt surstrate de la lucru și trimise la inoculare. Întrebați pentru lămuriri și pe dl. Dr. Bolchiș.

Tuberculoza. Se ia din lapte nefiert, smântână, brânză, lapte prins care provin de la vaci tuberculoase, cu leziuni mai ales la mame. Sunt mijloace pentru descoperirea boalei la animale, chiar când ea este ascunsă ochiului. Acei care se îngrijesc de sănătatea lor și mai ales de a copiilor mici, sunt rugați să ceară lăptariilor carnetul de control în care medicul veterinar oficial a trecut că vaca a fost tuberculinizată. Aceste carne sunt în curs de complectare. Nu le au cetățenii din Vetiș și Pusta Dorolțului... care nu cred în operație, dar le place să vândă lapte pe piața orașului Satu Mare.

Morva! Se ia de la cai. Este mult mai gravă la om. Nu iartă nicodată caii ca și turbarea. Sunt informat că în prezent avem câteva cazuri la oameni, în plasa Șomcuta Mare...

Trichineloză. O infecțiune periculoasă, mortală, care se ia din carnea de porc. La Târgu-Mureș s-a îmbolnăvit și probabil a murit în cursul lunii trecute o întreagă familie compusă din 9 persoane. Sunt în fine ale afecțiuni de mai mică importanță: tenii, botulism, intoxicații de tot felul, care pot trece pe cale nutritivă la om.

Am făcut această introducere ca să arăt că în multe cazuri combaterea boalelor contagioase la animale urmărește în primul rând păzirea sănătății omului. Mă opresc cu articolul meu la introducerea, fiindcă spațiul restrâns al Almanahului și greutatea ce întâmpină până va vedea lumina tiparului, mă împiedică să intru în fond și să arăt aici greutatea de tot felul ce ne stau în cale în împrejurările de față. Rezum doar pentru cei care au tot interesul să știe că epizofiile animale nu se declară punctual și rămânând necunoscute se întind în voie producând pagube economice; legile respective nu se respectă cu strictetea de altădată și pedepsele când se aplică, sunt prea mici și prea târzii... O bună administrație de mâine în care sperăm toți, aplicarea cu severitate a legilor, ridicarea moralului și spiritului public în chestiuni de interes general și alte cauze favorizante, vor schimba în viitor fața problemei. Bolile vor mai trăi doar ca o creațiune a Providenței și mult mai puțin din îngăduința și greșelele oamenilor. V. Rotărescu, medic veterinar. (pp. 58-60)

Texte selectate și prelucrate de A. Zaharia

CORONAVIRUS/MAGAZIN

Măsuri și mai dure în Italia împotriva CORONAVIRUSULUI

La Stampa

La Roma sunt controlate toate mașinile, Veneto închide magazinele alimentare în weekend. Provinciile anticipatează măsurile guvernului, scrie La Stampa în ediția electronică de vineri 20 martie 2020.

Deși toată lumea este de acord că măsurile actuale ale guvernului italian par să nu fie suficiente pentru o descreștere a numărului celor contaminați

cu coronavirus, Giuseppe Conte încă amână impunerea de noi restricții.

În provincia Veneto guvernatorul Luca Zaia a decretat un ordin de închidere a parcurilor și grădinilor publice. Nimeni nu poate să iasă din casă pentru cumpărături la o distanță mai mare de 200 metri de locuință.

Și guvernatorul provinciei Piemonte Alberto Cirio intenționează să ia măsuri similare. "Este prea multă lume afară, și așa nu va fi bine". "Nu putem

permite ca parcurile și grădinile publice să se transforme în locuri de întâlnire, de aceea în cursul zilei voi emite un ordin de interzicere a activităților în aer liber", a declarat Alberto Cirio.

De asemenea, la Roma sunt controlate toate mașinile. Iar în regiunea Emilia Romagna se lucrează la un decret de închidere totală a provinciei Rimini, incluzând aici și activitățile de producție, notează sursa citată.

CORONAVIRUSUL și Gripa spaniolă

Costa/Leemage

Istoricul francez Claude Quétel consideră că există foarte multe asemănări între epidemia de coronavirus din zilele noastre și epidemia gripei spaniole, care a lovit puternic Europa între anii 1918-1919.

Într-un interviu acordat ziarului Le Figaro, istoricul mărturisește că la fel ca alte țări din Europa și Franța a fost lovită de-a lungul istoriei de numeroase epidemii. În Evul Mediu ciuma a decimat în mai multe rânduri populația.

Prima epidemie a avut loc între 1347 și 1352. Supranumită și Moartea Neagră, ciuma a ucis 7 milioane din cei 17 milioane de locuitori.

Epidemia de ciumă din Marsilia din anul 1720 a ucis 30.000 din cei 90.000 de locuitori ai orașului.

Holera a lovit de două ori Franța: în 1832 a făcut peste 100.000 de victime iar în 1854 s-au înregistrat 143.000 de morți.

Istoricul menționează și variola care a făcut multe victime din antichitate până la eradicarea virusului în 1977, datorită vaccinului obligatoriu.

Câteva muzee din țară pe care le puteți vizita online

Zeci de muzee din România pot fi vizitate online de românii forțați să stea acasă din cauza crizei coronavirusului. Institutul de Memorie Culturală are o listă de peste 100 de muzee și expoziții virtuale pe care le poți admira în vreme de pandemie. Iată câteva dintre ele.

Muzeul Național de Istorie a României www.muzeulvirtual.ro

Muzeul Național al Țăranului Român www.tur.muzeultaranuluiroman.ro

Muzeul Național de Artă al României www.imagofactory.ro

Institutul Astronomic al Academiei Române www.zona3d.ro

Muzeul K.H. Zambaccian www.mnar.arts.ro

Muzeul Național al Țăranului Român www.tur.muzeultaranuluiroman.ro

Cetatea Alba Carolina - ALBA <http://turism.apulum.ro/tur-virtual/>

Muzeul Național al Unirii - ALBA <http://muai.geomatic.ro/>

Castelul Bran www.castelulbran.ro

Biserica Neagră - BRAȘOV <http://turism.brasovcity.ro>

Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească" - TÂRGOVIȘTE <https://curti-brancovenesti.patrimoni.ro>

Turul virtual al fostei închisori comuniste de la Râmnicu Sărat <http://ramnicusarat.iicmer.ro>

Turul virtual al fostei închisori comuniste de la Jilava - Fortul 13 www.memorialuljilava.ro

Castelul Corvinilor - HUNEDOARA <http://varia.geomatic.ro> (Tur virtual stereo 3D, necesită ochelari 3D)

Casa Memorială "Ion Creangă" - HUNEDOARA <http://mmich.muzeu-neamt.ro/tur-virtual.html>

Muzeul Unirii - IAȘI <http://360.inp.org.ro>

Muzeul de Mineralogie - BAIA MARE www.muzeuminbm.ro/turvirtual.php

Castelul Bran

Muzeul Memorial "Veronica Micle" - TÂRGO-NEAMȚ <http://cmvmtn.muzeu-neamt.ro/tur-virtual.html>

Muzeul Cetatea Neamț - TÂRGO-NEAMȚ <http://mcntn.muzeu-neamt.ro/tur-virtual.html>

Turul virtual al fostei închisori comuniste de la Doftana <http://www.imagofactory.ro>

Muzeul Județean Satu Mare. Muzeul Satu Mare; Castelul Karolyi Carei Muzeul Județean Satu Mare. Muzeul de Artă <http://www.muzeusm.ro/wp-content/uploads/turvirtual/>

Muzeul Banatului - TIMIȘOARA www.banaterra.eu/virtualtm/pano/banat1.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Muzeul de Artă - TIMIȘOARA www.muzeuldeartm.ro/Poze_Panoramice.html

Cât timp ne va ține CORONAVIRUSUL la distanță?

David Ramos/Getty Images

Trăim vremuri tulburi, nu mai este nicio îndoială. Să păstrezi legătura cu familia și prietenii acum este foarte important. Dr. Jonathan Kanter, director la "Center for Science of Social Connection", Universitatea din Washington, este îngrijorat de impactul pe termen lung al izolării sociale atât asupra celor bolnavi cât și în cazul persoanelor sănătoase, scrie ziarul american New York Times.

Absența contactului fizic poate avea un impact profund asupra nivelului nostru de stres, făcându-ne să ne simțim amenințați, spune acesta. Specialistul consideră că o simplă îmbrățișare din partea unei persoane dragi, în imaginația

noastră, ne poate ajuta să ne calmăm corpul și să diminuăm astfel ceea ce psihologii numesc "reacția luptă sau fugi".

Dar să ne bucurăm totuși că avem la îndemână noile tehnologii, prin intermediul cărora ne putem menține conectați cu cei apropiați. Fiți creativi, luați cina împreună cu prietenii pe FaceTime, de exemplu. Este foarte important să țineți legătura cu cei mai predispuși la îmbolnăviri. "Vocea de la capătul firului este mult mai indicată decât mesajul text, iar discuțiile video mai bune decât un telefon", consideră dr. Kanter.

Cât timp vom fi nevoiți să practicăm distanțarea socială? Este o mare necunoscută, afirmă experții. Dar fiți pregătiți pentru cel puțin o lună, dacă nu chiar mai mult.

Pagina realizată de Maria Z.

“Festivalul Enescu își aduce astfel contribuția în lupta pe care umanitatea o duce împotriva COVID-19, urmând modelul marelui compozitor George Enescu, care s-a implicat în ajutorarea răniților din Primul Război Mondial, prin puterea vindecătoare a muzicii.”

Festivalul Enescu oferă online concerte de referință din edițiile recente

Din 18 martie, ora 9.00, site-ul www.festivalenescu.ro prezintă înregistrări din edițiile anterioare ale celor două evenimente, Festivalul propriu-zis și Concursul ”George Enescu”. Maratonul muzical va dura pe o perioadă nedeterminată, urmând ca programul să fie actualizat continuu.

Festivalul Enescu își aduce astfel contribuția în lupta pe care umanitatea o duce împotriva COVID-19, urmând modelul marelui compozitor George Enescu, care s-a implicat în ajutorarea răniților din Primul Război Mondial, prin puterea vindecătoare a muzicii.

ARTEXIM, organizatorul Festivalului și Concursului Internațional ”George Enescu”, este în discuții în aceste zile pentru a obține acordul de difuzare online a concertelor și a recitalurilor înregistrate în cadrul edițiilor din 2018 și, respectiv, 2019, ale celor două evenimente. Programul va fi asemenea unui program de sală, cu diferența că fiecare concert va rămâne postat pe site timp de patru zile. Maratonul muzical va dura pe o perioadă nedeterminată, urmând ca programul să fie actualizat continuu.

În semn de omagiu și de compasiune pentru Italia, pentru oamenii și artiștii săi, deschiderea Festivalului ”Enescu” online, care a avut loc miercuri, a fost cu ”Requiemul” de Verdi, interpretat de Orchestra și Corul Maggio Musicale Fiorentino, dirijor Fabio Luisi; soprana Hilda Gerzmava; mezzosoprană Veronica Simeoni; tenor Piero Pretti; bas Riccardo Zanellato.

Exemplul lui Enescu

În timpul Primului Război Mondial,

Maratonul muzical va dura pe o perioadă nedeterminată, urmând ca programul să fie actualizat continuu

maestrul George Enescu a fost sanitar la spitalul militar condus de profesorul Ion Moscu și a înființat o orchestră simfonică menită să aducă alinare răniților. Luni întregi a cărat răniții între sala de operație și saloane. Apoi le cânta la vioară. Pentru George Enescu, muzica era ”limba care vorbește tuturor inimilor”, ”o forță” care vindecă. ”Omenirea trebuie să învețe să fie fericită. Artistul dezvăluie omenirii calea spre armonie, care e fericire și pace”, spunea compozitorul George Enescu într-un interviu. El susținea că un artist nu trebuie să fie preocupat numai de arta sa, ci și de destinul omenirii.

”Tema Concursului Enescu din acest an este: Frumusețe în viață. Generozitatea, solidaritatea umană și muzica aduc frumusețe în viața noastră, chiar și în vremuri atât de grele”, a declarat Oana Marinescu, directorul de comunicare al Festivalului Enescu.

Programul Festivalului ”Enescu” online

22-25 martie: Orchestra și Corul Maggio Musicale Fiorentino, sub bagheta dirijorului Fabio Luisi. Solistul invitat este violonistul rus Sergei Krylov. În program: Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră op. 6 de Niccolò Paganini și Simfonia a III-a în do major op. 21 de George Enescu.

26-29 martie: Orchestra Națională Simfonică a Radiodifuziunii Poloneze, sub bagheta maestrul Lawrence Foster și avându-l ca solist pe pianistul Szymon Nehring (laureat al Concursului Internațional „Arthur Rubinstein” 2017). În program: Adrian Pop - „Solstice” pentru orchestră; Chopin - Concertul nr. 1 în mi minor pentru pian și orchestră op. 11, Lutoslawski - Concert pentru orchestră.

30 martie - 2 aprilie: Orchestra Națională a Franței, sub bagheta maestrului Ion Marin. Solistă este pianista de origine

română Alexandra Dariescu. În program: Suita nr. 1 pentru orchestră în do major op. 9 de George Enescu, Concertul în sol major pentru pian și orchestră de Maurice Ravel, Suita „Imagini” pentru orchestră de Claude Debussy.

3-6 aprilie: Orchestra Filarmonică Regale din Liège dirijată de Tiberiu Soare. Soliști sunt doi muzicieni de calibrul internațional: soprana Anna Caterina Antonacci și pianistul Denis Kozhukhin. În program: Variațiuni pe o temă de Paganini pentru pian și orchestră de Lutoslawski, Rapsodia pe o temă de Paganini pentru pian și orchestră de Rachmaninov, „La Voix Humaine” - Operă pentru soprana și orchestră de Poulenc.

7-10 aprilie: Orchestra Filarmonică Regale din Liège, avându-l la pupitrul pe dirijorul Gergely Madaras, iar solistul concertului este violonistul Renaud Capuçon. În program: Suita a II-a pentru orchestră în do major - de George Enescu, Concertul nr. 2 pentru vioară și or-

chestră de Bela Bartók și Simfonia a V-a în si bemol major de Serghei Prokofiev.

11-14 aprilie: „Peter Grimes”, a compozitorului britanic Benjamin Britten. Opera a fost interpretată de Orchestra Națională a Radiodifuziunii Române și de Corul Academic Radio sub bagheta dirijorului Paul Daniel. Ciprian Țuțu a fost dirijorul corului, iar artista vizuală Carmen Lidia Vidu a semnat viziunea și regia multimedia a spectacolului. În distribuție: tenorul Ian Storey, soprana Lise Davidsen, contralto Catherine Wyn-Rogers, baritonul Christopher Purves, mezzosoprană Diana Montague, basul Joshua Bloom, baritonul Huw Montague Rendall, tenorul Michael Colvin, tenorul Bonaventura Bottone, basul Barnaby Rea, soprana Solomia Lukyanets, soprana Rhian Lois.

15-18 aprilie: Orchestra Filarmonică din St. Petersburg, sub bagheta dirijorului român Christian Badea, alături de Corul Academic al Radiodifuziunii Române, dirijat de Ciprian Țuțu. Solistul concertului este violonistul Vadim Repin. În program: Poemul simfonic „Isis” de George Enescu (finalizat postum de Pascal Bentoiu, după schițele autorului), Concertul nr. 1 în la minor pentru vioară și orchestră de Dimitri Șostakovič și Simfonia a IX-a în mi minor, „Din lumea nouă” de Antonin Dvořák.

19-22 aprilie: Recitalul violonistei Midori și pianistului Jean-Yves Thibaudet. În program: Sonata pentru vioară și pian în la minor de Schumann, Sonata nr. 1 pentru vioară și pian în la major de Fauré, Sonata pentru vioară și pian în sol minor de Claude Debussy și Sonata a III-a în la minor pentru pian și vioară „în caracter popular românesc” de George Enescu.

Marile teatre de operă și orchestre simfonice ale lumii au oferte speciale

Se spune că lumea va arăta altfel după COVID-19. Când pandemia se va fi sfârșit, ne vom întreba poate cât de mult ne-au lipsit spectacolele de operă și concertele simfonice anulate în această perioadă. Poate cineva va reuși să facă și un bilanț al biletelor nevândute și, în general, al banilor alocați artelor spectacolului din România.

Dar dacă tot stăm acasă, cei care iubim opera și muzica simfonică putem profita de gratuitățile oferite de mari organizații artistice pentru a vedea câteva spectacole foarte interesante, după cum informează criticul muzical Alexandru Pătrașcu.

Opera de Stat din Viena

Până pe 2 aprilie, austriecii oferă nu mai puțin de 19 spectacole din repertoriul lor, înregistrate în stagiunile recente, printre care și tetralogia Inelul Nibelungului de Wagner (15, 18, 22, 28 martie) sau Die Frau ohne Schatten (1 Aprilie), opera lui Richard Strauss. Dacă n-aveți cont deja, puteți să vă creați unul intrând pe site-ul culturall.com. Completați adresa de mail, alegeți-vă o parolă și asta e tot. Veți fi direcționat către website-ul operei, de unde puteți urmări spectacolele la data și ora când sunt indicate. Dacă

Filarmonica din Berlin

aveți un televizor nou cu sistem de operare Android, Wiener Staatsoper are și o aplicație de streaming pe care o puteți instala și puteți urmări direct pe televizor aceste transmisiuni.

Metropolitan Opera

Și americanii au anunțat un program similar, cu 7 transmisiuni în perioada 16-22 Martie, în general marile lor succese din repertoriul Italian, direct de pe site-ul oficial metopera.org. Ei au cel mai consistent serviciu de streaming din lumea operei, numit Met Opera on De-

numește The Digital Concert Hall. Și berlinezii oferă o perioadă de test de o săptămână, însă, în condițiile pandemiei, odată ce ați optat pentru ea, veți primi un voucher cu care se extinde gratuitatea până la o lună întreagă. Serviciul este superb: nu se limitează numai la concerte simfonice, ci conține și o întreagă arhivă de filme documentare excepționale, inclusiv unul despre Sergiu Celibidache și directoratul său de la sfârșitul războiului și până la venirea lui Herbert von Karajan. Intrați într-o lume a excelenței simfonice, dar nici opera nu lipsește de aici, fie în formă de concert, fie prin filmele realizate de Karajan (Das Rheingold sau Otello).

Alte servicii de streaming

Opera Vision este un proiect finanțat de Uniunea Europeană, inițiat de o federație continentală a teatrelor lirice, Opera Europa. Absolut toate transmisiunile lor sunt gratuite și o arhivă a spectacolelor este păstrată vreme de luni de zile (în general, jumătate de an). Conectarea este de o simplitate dezarmantă: nu e necesară nici o înregistrare, pur și simplu navigați pe acest website.

Urmând exemplul Opera Vision, regiunea italiană Emilia-Romagna transmite gratuit o serie de spectacole de la teatrele afiliate. Și nu sunt deloc puține, vorbim despre Teatro Regio di Parma, dar și despre operele din Piacenza, Valli,

Modena, Bologna, Ferrara și Ravenna. Ca să urmăriți spectacolele, nu trebuie decât să intrați pe site-ul Opera Streaming.

Oferte din România

Marile instituții muzicale din capitală nu transmit nimic, în afară de programul obișnuit al Radio România Muzical, care mai difuzează din când în când, concertele Orchestrei Naționale Radio. Opera Națională București sau Filarmonica „George Enescu” urmează programul extensiv de autoizolare. Singurul teatru liric românesc care are o anumită tradiție a transmisiunilor pe Internet a spectacolelor sale este Opera Națională Română Iași. Transmisiunile Operei Iași continuă cu ”Lucia di Lammermoor” de Donizetti (21 Martie). Și Opera Națională Cluj anunță transmisiunea online pe website-ul instituției a patru spectacole (Zorba, Lelisir d'amore, Macbeth și La Traviata) între 20 și 31 martie. O ofertă similară a deschis și Filarmonica din Brașov.

La Satu Mare, Trupa Harag Gyorgy a Teatrului de Nord a transmis în direct, fără spectatori în sală, premiera ”Moartea unui comis-voiajor”, dar cei care au ratat transmisiunea nu o mai pot revedea. Trupa Mihai Raicu ar putea difuza și ea înregistrări mai vechi în curând. Și Filarmonica s-a conformat, oferind online înregistrări ale concertelor.

Vasile A.

CULTURĂ

Ioan Nistor: Ai un sentiment încurajator văzând cum lumea profită de aer curat. Da, este foarte plăcut și binefăcător să te plimbi sau să alergi primăvara pe asfaltul de pe dig. Și iarăși te gândești ce bine e că digul a fost făcut în alte vremuri, deoarece, în ciomăgeala politicianistă de azi, ar fi necesare decenii la rând numai pentru studii de fezabilitate...

Ioan Nistor

Un câțel cu simț ecologic (fantezie de primăvară)

Probabil că sunt mai mulți, dar eu am întâlnit numai unu. Până azi, la început de martie 2020. Să explic...

După ce traversezi „Strada Drumul Careiului” (nepotrivirea nu-mi aparține), făcându-ți loc prin particulele de gaze de eșapament, ajungi în aerul liber de pe malul Someșului. Te întâmpină un miros reavăn de primăvară timpurie. Și te gândești ce mare noroc au avut proiectanții care au plombat toate spațiile verzi ale orașului cu MALL-uri și supermagazine chiar și în buricul târgului, între cele două poduri, la o sută de metri în linie dreaptă de Palat. Noroc cu acest râu răbdător, care asigură suprafața „verde” impusă orașelor de normele UE!

Ai un sentiment încurajator văzând cum lumea profită de aer curat. Da, este foarte plăcut și binefăcător să te plimbi sau să alergi primăvara pe asfaltul de pe dig. Și iarăși te gândești ce bine e că digul a fost făcut în alte vremuri, deoarece, în ciomăgeala politicianistă de azi, ar fi necesare decenii la rând numai pentru studii de fezabilitate...

E destul de curat totul. Tocmai trecuse cu sacii plini o echipă de recuperare a mizeriei, pregătind locul pentru primii amatori de grătare și slănină friptă. Sunt amenajări inteligente și îmbietoare, deși cam devastate de vânturi, de ploii, dar și de niște mâini care au scăpat de sub controlul rațiunii. Că iată, pe cineva l-a lovit foamea și a dus barele de lemn ale bă-

cilor pentru a face foc de-o mămăligă...

Te plimbi relaxat. Sălciile și plopii înmuguresc și dau semnale primăvăratic, iar ambrosia încă n-a scos nasul obraznic. Te îndrepti spre Vetiș, vei trece pe sub rampa noului pod și te vei bucura că lucrările avansează simultan cu speranțele sătmărenilor de toate culorile.

Dar, surpriză! Te apropii de periferie, acolo unde e o colonie ca-n Amintirile lui Creangă, adică o „tihăraie aici, o tihăraie dincolo”, cu străduțe de acces trasate după coada vacilor de altădată. Nu-i treaba ta, dar ești nevoit să te ții de nas, deoarece mai persistă mirosul de deșeurii pe care niște gospodari foarte harnici și foarte nesimțiți le-au trecut la miez de noapte prin foc și pară. Asemenea grămezi de cauciucuri, celofan, oase, plastic, haine vechi, cutii cu vopseluri, uleiuri uzate, cartoane și bucăți de lemn... fuseseră pregătite în timpul zilei. Lista e aproape completă. Găsești aici, în micile căi de acces, precum și în zona inundabilă, grămezi în așteptare, printre tufe de bozii, de ierburi uscate, corni, măceși, nuci și soc tătăduitor. Mirosul grețos îți răscolește măruntaiele. Urmele de fum îți rămân în nas, drept bonus pentru neglijența ta de a sosi aici tocmai după ce niște indivizi deștepți au purificat natura... printr-o supradoză de smog.

Te întorci... Undeva jos, la baza digului, iarba pământie așteaptă razele să

o readucă la viață. Pe acolo, o femeie își plimbă câțelul. Câțel, căine, câțelandru, nu-i important, oricum este între novice și matur. O să vedem de ce.

Acolo, deși locul a fost dereticat, stă culcat un flacon aruncat de un novice sau de un matur, cine știe... E de bere, nu menționez marca... E de doi litri, cam uriaș pentru statura câțelului, dar acesta și-a găsit de joacă. L-a înghățat și-l poartă peste tot, în toate direcțiile. Stăpâna e ocupată cu telefonul, vorbește tot timpul, dar el aleargă neobosit, vrea să-i arate ce poate face, pentru cuvenita bomboană. Îl poartă peste tot, își dă seama că-l studiez și dă din coadă. Apoi urcă pe dig cu tot cu obiectul indiferenței. Caută un coș? Nu cred, un coș e prea departe, altul e jos, răsturnat cu tot gunoiul, că uite, un plimbăreț a murit de nerăbdare să-l miroase. Mai încolo, al treilea coș a fost deteriorat de niște berbeci. Trecuse o turmă de capre și în frunte erau doi, cu coarne foarte lungi. Îmi imaginez că ei au sfârșit chiar și felinarele din vârful stălpilor. Mă rog, poate erau niște țapi, dar cuvântul „berbec” îmi place mai mult. Are conotații militare și e un cuvânt mai adecvat intențiilor acestei povești fără ținte precise.

Câinele se apropie de mine, stă, se gândește (întocmai!) cam așa: această dovadă a necugetării nu are ce căuta aici, o va lua vântul, apoi... Someș, Tisa, Dunăre, Deltă, Bosfor, Gibraltar, Atlan-

tic... O-o! ameteșc, că doar la cotelul Someșului din amonte de Vetiș e un vagon de peturi aduse de puhoai primăvara! Chiar așa, în povești se poate, în realitate se întâmplă! Patrupedul mă privește. Inteligent. Apoi lasă jos obiectul. Mă apropii și-l ridic. Știu că saliva de căine e ca un dezinfectant (o idee pentru cercetătorii din Wuhan, că Institutetele noastre de cercetări au fost convertite în televiziuni cu antene de gârgăunil!). Mă privește cu încredere. Duc recipientul la singurul coș care a scăpat întreg și îl pun acolo. Căinele nostru dă din coadă mulțumit și se reîntoarce la stăpâna sa care nici măcar n-a prins de veste ce căine ecofil are.

Desigur, cad pe gânduri. Ce e de făcut? Să bat câmpii... Cu libertatea stăm cam așa. Omul a pus stăpânire pe natură și îi descoperă insistent secretele. Pentru ce? Pentru mai bine, dar, în loc să le protejeze, le torpilează. Un instinct al autodistrugerii murdărește totul, maltratează armonia Creației. De parcă ar fi greu de înțeles sensul multiplu al versurilor lui Blaga, „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii...”. Iar când puterile cerești și pământiești se revoltă, omul se face mic și tremură. Căci, în străduințele sale de a supune natura (așa ne învăța odată partidul!) omul și-a băgat nasul unde nu-i fierbea oala și prin nesocotința a tulburat rânduilele lumii. Aerul nu mai este aer, copacii n-au fost lăsați în păduri

să facă frunze ocrotitoare, răurile să curgă limpezi în matca lor, pământul să respire prin porii săi de la începuturi, aurul să strălucească în întunericul pământului în loc să fie înlocuit cu cianură. Și câte și mai câte... Desigur, sunt mulți tineri și maturi care înțeleg și fac ce e normal, sunt alții care știu, dar nu aplică ceea ce știu, și, în sfârșit, cei mai mulți îi lasă pe alții să ia aminte.

Când mă îndrept spre casă, căinele nostru mă salută: huam-haum! Îmi dă dreptate. Iar eu, cetățeanul dornic să fiu normal, mă înclin. Data viitoare voi purta cu mine o pungă mare de bomboane.

Nicolaus Olahus – primul umanist român

Nicolaus Olahus s-a născut la 10 ianuarie 1493 la Sibiu și a murit la 14 ianuarie 1568 la Bratislava. Era originar din Muntenia și după tată coborâtor din domni Basarabi Drăculești și rudă apropiată Huniazilor. Tatăl lui Nicolaus Olahus, Stoian sau Ștefan, era fiul Marinei, sora vestitului Iancu de Hunedoara.

Avea o fire blândă care nu păstra nimic din tumultul și vigoarea Huniazilor și nici a Drăculeștilor. El trece în Transilvania, la Sibiu, apoi, la Orăștie, unde în anul 1504 deține postul de jude regesc al orașului. Fiind rudă cu Matei Corvin, acesta voia să-l trimită voievod în Muntenia, dar Ștefan refuză. Ștefan se căsătorește cu Varvara Huszar cu care are doi băieți (Nicolaie și Matei) și două fete (Urula și Ileana). Nicolaus Olahus se află la curtea regelui Ungariei, Vladislav al II-lea (1510) ca apod. Iubind însă mai mult cartea decât slujba politică, trece în preoție. Nicolaus Olahus ajunge canonic la Strigoni (1522), având ca protector pe mitropolitul Szatmari. Este chemat de Ludovic al II-lea, ca sfetnic al său și al reginei Maria (1524). Nicolaus Olahus a servit-o cu devotament pe regină în zilele grele de la Mohacs (1526) și a celor care au urmat înfrângerii. Ferdinand, fratele Mariei, ajungând regele părții de vest a Ungariei dezmembrate voia să-l aibă pe Olahus ca secretar al cancelariei regale. Îl prețuia foarte mult pentru întinsa cultură și cunoașterea limbilor română, germană, franceză, maghiară, latină și greacă.

Dar Nicolaus Olahus rămâne credincios reginei văduve, pe care o însoțește la Augsburg (1530), în timpul războiului dintre catolici și protestanți. Din Germania o însoțește, apoi, în Belgia, unde regina Maria primește din partea lui Carol Quintul (fratele ei) guvernarea Țărilor

de Jos. Nicolaus Olahus rămâne aici cinci ani (1533 – 1538). După încheierea păcii de la Oradea (1538) între cei doi regi unguri, Ferdinand de Habsburg și Ioan Zapolya, se întoarce în Ungaria. La scurt timp, însă revine în Belgia, în serviciul reginei Maria (până în 1542). Nicolaus Olahus merge la curtea lui Ferdinand ca secretar și consilier. Este numit episcop de Zagreb (1543), dar îndeplinește și la curte funcția de cancelar. I se oferă episcopatul de Agria (1548), apoi mitropolit de Strigoni și primat al Ungariei (7 mai 1553).

În calitate sa trebuia să apere catolicismul, împotriva reformatilor. Ordinul trimis de Ferdinand, voievodului Transilvaniei, Andrei Bathori de a stărpi luteranismul poartă și semnătura lui Nicolaus Olahus. Strigoni ajungând sub stăpânire turcească, Nicolaus Olahus se mută la Târnăvia, unde duce activitatea arhipăstorească în favoarea catolicismului. Organizează școala de la Târnăvia (1554) și mai târziu, un seminar în acest oraș (1556). Ferdinand îi dă rangul de baron al imperiului (1558), apoi locțiitor (revent) al Ungariei (1562). Nicolaus Olahus moare la 14 ianuarie 1568, în Bratislava, iar osemintele îi sunt duse la Târnăvia și așezate în Biserica Sfântul Nicolae.

S-a mândrit întotdeauna cu originea sa nobilă, românească

Personalitatea de excepție a lui Nicolaus Olahus reiese, în primul rând, din opera sa scrisă, dar și din locul pe care îl ocupă în cultura românească și apuseană, în cadrul în umanismul renascentist și ca semnificație a moștenirii sale. Deși majoritatea anilor vieții i-a trăit printre străini, el nu a uitat că este român.

În scrierile sale el se intitulează „Olahul” (Românul). Acesta indică nu un cognoman, ci în concepția lui, o legătură

de neam și cultură. Nicolaus Olahus vorbește de două patrii: patria în care a trăit, Ungaria și „patria părintească”, pământul natal, țara străbunilor săi, Țara Românească.

S-a mândrit întotdeauna cu originea sa nobilă, românească. Într-o scrisoare din 7 martie 1533 sublinia că se trage din familia domnitoare în Muntenia, din ramura Drăculeștilor, ce au dat atâți voievozi străluciți. În egală măsură subliniază înrudirea cu Huniazii români. Activitatea lui se leagă de „spiritul Huniazilor”, a căror tradiție de luptă țintea salvarea Europei civilizate de primejdia otomană, păgână, anticulturală și pe care Nicolaus Olahus a continuat-o prin scris sau prin activitatea religioasă. Mergând tot pe linia tradiției Huniazilor, Nicolaus Olahus a fost un mare sprijinitor al învățăților vremii (pe care i-a cunoscut în drumurile sale prin Europa și, în primul rând, pe umanistul Erasmus din Rotterdam) și de promovare a comorilor culturii.

Scotând mereu în evidență originea latină a românilor, Nicolaus Olahus și-a clădit opera pe scrieri în limba străbunilor de la Roma, limba universală a „republicii literelor” (I. S. Firu și Corneliu Albu). Nicolaus Olahus a fost un reprezentant autentic al spiritului românesc. Când Erasmus îl caracteriza spunând că „în acest nume – Olahus – sunt cuprinse toate binefacerile prieteniei”, caracteriza de fapt „spiritul românesc” în ceea ce are esențial: prietenia și omenia, caracterul activ, pașnic, dornic de cultură și progres, așa cum s-a manifestat întotdeauna la români.

Nicolaus Olahus a arătat însă o deosebită preocupare, nu numai pe linia cunoașterii originii sale, ci, mai ales, a istoriei poporului român și a culturii sale în Europa. În lucrarea sa de căpetenie cu conținut istorico-etnografic Hungaria, Nicolaus Olahus oferă o amplă descriere a Munteniei, Moldovei, Transilvaniei și Banatului. El este, altfel, primul umanist român care (alături de Mihai Valahul și

domnitorul Basarab Petru Cercel) face cunoscute peste hotare istoria și cultura neamului românesc.

Nicolaus Olahus a reușit să se ridice la o concepție superioară asupra vieții și să ajungă una din figurile proeminente ale umanismului european, istoric și scriitor de frunte, și, așa cum îl considerau învățații vremii, în frunte cu Erasmus, „protector neîntrecut al tuturor învățăților”. Nicolaus Olahus a dus faima virtuților și valorilor românești până de parte în lume.

Lucrări de referință

Procesus universalis (tratat de alchimie), sub pseudonimul Nicolaus Melchior, Frankfurt, 1525; Hungaria sive de originibus gentis, regionis situ, divisione, habitu atque opportunitatibus, Bruxelles, 1536; Atila sive de rebus bello paceque ab suo gestas, Bruxelles, 1536; Correspondența lui Nicolaus Olahus cu Erasmus din Rotterdam (scrisorile sau epistolele sunt trimise din diferite centre europene), 1530-1534; o parte din copiile corespondenței a fost găsită în biblioteca prințului Eszterházy de la Kismarton, într-un dosar cartonat și legat cu 582 file, cu titlul Prothocollum Literarum Nicolao Olahionarum, ad diversos missarum, la care s-a adăugat subtitlul Epistolae Familiares N. Olahi ad Amicos. Este vorba despre personalități, printre care, Papa Clement al VII-lea, împăratul Carol Quintul, Antoniu, baron de Burgis, ambasadorul Papei pe lângă regele Angliei, Alexandru Turzo, jude al curții regatului Ungariei. Dosarul conține 631 scrisori, prima datând din 13 noiembrie 1527, ultima de la sfârșitul anului 1538; Ephemerides, quae in aastronomicis Petru Pilati Veronensis a 1552 impressis manusua adnotavit Olahus ab anno 1552-usque 1559, Viena 1558; Breviarum (Ocarte de rugăciuni), Viena, 1558; Chatolicae ac Christianae religionis praecipua quae-

dam capita, Viena, 1560; Compediarium suae aetatis Chronicon, (24 martie 1464 – 14 martie 1558), Viena, 1563; Brevis descriptio cursus vitae Benedicti Zerchky, 1568; Carmine (poezii): Elegia la mormântul lui Erasmus din Rotterdam, La moartea fratelui meu Matei, Rugăciune, Casierul Reginei, Împotriva unui bîrfitor, Către secolul de acum.

Bibliografie critică: Albu, Corneliu, Peregrinările europene ale lui Nicolaus Olahus, București, 1965; Idem, O neobișnuită prietenie epistolară, Olahus și Erasmus, București, 1967; Idem, Nicolaus Olahus, Correspondență cu umanistii batavi și flamanzi, cuvânt înainte, antologie, note și bibliografie de... Traducerea textelor din limba latină de maria Capoianu, București, 1974; Bezdechi, Ștefan, Familia lui Nicolaus Olahus, (f.e.), (f.a.); Idem, Nicolaus Olahus primul umanist de origine română, Cuvânt înainte de I. Lupaș, Aninoasa-G orj (f.a.); Brezianu, Andrei, Quirinis narravit: „Nicolaus Olahus and Sir Thomas More's background information on the turkish question and Buda in the 'Dialogue of Comfort'”, București, 1980; Firu, I.S. și Albu, Corneliu, Nicolaus Olahus, Texte alese, Studiu introductiv și note, București, 1968; Iorga, Nicolae, Renegații în trecutul țărilor noastre și al neamului românesc, Comunicare în ședința Academiei din 2 mai 1914; Lupaș, Ioan, Doi umaniști români în secolul al XVI-lea, București, 1927; Ghibu, Onisifor, Din istoria didacticii românești. I. Bucoavnele, București, 1916.

Mircea Pîrlea,
Biblioteca Județeană Satu Mare

Bibliografie:

1. Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, Volumul II G-O, București, Editura Geneze, 2000
2. Enciclopedia Universală Britannica, Volumul 11, București, Editura Litera 2010

Mitul răpitei Europe poate deveni un mit modern dacă am reușit să cultivăm o spiritualitate neîngrădită de granițe, netraversată de ură, neturmentată de intoleranțe de orice fel.

IN MEMORIAM

Al. Pintescu

Europoezia. Reportaj liric

I. Odișea spațială

A face peste 6000 km prin Europa occidentală este o veritabilă odisee în timp și în spațiu. Ea evocă nu doar "odiseea" antică ilustrată de Homer, ci și pe cea modernă evocată de James Joyce în monumentul său Ulysses, roman al debutului moderne în care este o aventură până și să treci strada...

Un grup de temerari, mușchetari-literați sătmăreni, împreună cu un altul bihorean s-au încumetat să descindă pe șleahurile Europei, Conducător de evadrigă-Ion Vădan. Centurioni: Al. Pintescu, Ioan Tepelea și Dumitru Păcurar. Ei căutau, aidoma argonauților, lăna de aur din Colchida, potirul Graalului sau doar ... gloria Cidului (garda moare dar nu se predă... trecătorule, du-te și spune Spartei... decăt al doilea la Roma... Ilanibal antepostas... Vae victis!... zarurile au fost aruncate... 30 de secole ne privesc din spatele acestor piramide... asta-i muzica ce-mi place!... vă ordon: treceți Prutul! ...) Dar mai ales căutau pe vechea și bătrâna doamnă care a fost Europa și care a uitat până și faptul că a fost răpită... în fine, că ne-a fost răpită... Răpitoarea Europă era, deja o doamnă stafidită, ce nu mai dorea să fie salvată...

În primul rând te impresionează, hălăduind prin Europa, drumurile. Marile imperii știau să-și construiască artele rutiere. Adică, vasele de sânge ale lui Mercur, lenedaru zeu al comerțului. Așa romanii cu lincș-urile și castele lor, așa chinezii cu Marele Zid, care să nu uităm, face și figură de viaduct. Așa incașii, aztecii, mayașii, otomanii, rușii, habsburgii, englezii, olandezii, portughezii, spaniolii. Noi am rămas cu cărările neștiute de nimeni, dar mai ales de năvălitori, prin munții cei de obște. Nici un drum spre Sarmisegetusa, drumuri secrete prin munții Prăstieți, nici o inscripție cu căderi de pietre la Posada... Noi am rămas cu flueratul în frunză sau în dungă (a pagubă: case arse, biserici dărâmate, odoare furate, odoare violente!) Noi avem o civilizație a lemnului. Ei au avut una a pietrei, a fierului de beton, a sticlei, a plasticului)

Plasticul din care se face vespasianele și care are aromele unor substanțe odorifere (știati că acolo există o asociație care se opune ca străzile să fie spălate cu detergenți pentru a nu ofusca naturaletea olfactului?) În schimb, lângă Cimitirul Vesel de la Săpânța pas de a-ți face nevoile. Aici totul a rămas neschimbat... Până și morții...

Avem bogății și frumuseți necomparabile cu ale multor popoare. Avem oameni de o sensibilitate, de o inteligență și de o hărnicie aparte. O istorie pe care ar invidia-o mulți. Lipsește însă liantul care să unească acestea toate într-un ce comun. Meditam la aceste lucruri sub stânca de unde Loreley... Imaginația este, însă în suferință pentru urmașii lui Heine, de fapt pragmatismul inhibă: toate localurile, magazinele, prăvăliile se cheamă, ați ghicit Loreley... În schimb, comerțul merge bine. Comerțul cu frumusețea indelebilă și indeneșabilă a castelului Rinului ce se compară doar cu cele de pe Loire sau din provincia lor. A vedea - alături de prietenul și amfitrionul nostru, poetul și doctorul Schenk, - panorama Rinului din foșorul castelului Burgen am Rhein este o amintire de neuitat. Și când te gândești că urmează să vezi: domnul din Koln, Notre Dame, Chartres, Rheims, Luxemburgul; Bruxelles-ul, Viena, amintirile devin clipe de viață... O, Nil, descinzi din O'Neill.

II. Parisul la el acasă

Când te apropii noaptea de Paris, din orice parte ai descinde spre metropolă, prima impresie e aceea a unei Căi lactee: orașul-lumină nu se dezmințe! O orgie coloristică îți desfată privirile, o fascinație cromatică te încearcă! Iar spre această

Alexandru Pintescu la sărbătorirea numărului 50 al revistei Poesis, fotografie din arhiva Oanei Păcurar

cascadă de lumini se îndreaptă, nestăvilită, o mare albă, lăptoasă, întrețesută de sunete străni: claxoane, scrâșnet de frâne, zgomote sacadate sau infundate pe fondul unui zumzet persistent, al unui megalopolis mustind de viață și civilizație.

A te reculege, apoi, la puțin timp, în spațiul ospitalier al sălii de conferințe a Cercului cultural român, însoțit de modulația joasă și caldă a vocii directorului Horia Bădescu, întretăiată de flash-urile aparatelor de fotografiat parcă distonând cu acest spațiu auster... este inimii dure... cum spunea Cronicarul cel din veac.

Te trezești însă rapid din năuceala ce te-a cuprins, privești spre dreapta, de la același prezidiu improvisat te privește încurajator Ion Vădan, dar și Ioan Tepelea, cu o mimă preocupată, arunci o privire spre stânga unde președintele scriitorilor români, Laurențiu Ulici, își găsisse un locșor mai comod, scrutezu sala care (surprinză!) e deja plină și enimeri cu emoția începătorului: Nicolae Breban stă alături de Dumitru Tepeșneag, Alexandru Vona de Sanda Stolojan, Vasile Igna de Damian Necula, Miron Kriopol de Dumitru Păcuraru, Valentin Tașcu de Marius Tupan, Laurent Bajar de Yves Broussard realizând o pasă în cross de la Marisilia la... Strassbourg.

În aceste momente aș fi vrut să fie alături de noi mușchetarii sătmăreni reprezentând revista Poesis și acela care este sufletul ei și cu care, cu 8 ani mai înainte, am alcătuit sumarul numărului 1, iar acum consemnând deja 100 de bătlăii cu întinericul, cu obedița, cu suficiența găunoasă, cu apostolii borșului. George Vulturescu, din motive independente de voința lui, nu a putut onora această invitație, dar pentru a reprezenta mai bine revistele din Ardeal, l-am avut mereu alături de Ioan Tepelea, realizatorul a două reviste de marcă: Unu, respectiv Aurora și a unei edituri cu o tot mai înaltă cotă în lumea spiritualului: Editura "Cogito" ... Ne-am gândit cu modestia care ne caracterizează și de care, nu-i așa, ar trebui să ne debarasăm cât suntem încă pe pace - ne-am gândit, deci, că nu e departe timpul când moneda unică europeană va fi... europoezia. Ne-am mai gândit apoi (de ce să nu visezi de la ultimul nivel al Turnului Eiffel, având

Pariu scâldat în lumini la picioare, aidoma lui Rastignac "Între noi, Paris!") că destinul ne-a pus să refacem traectul caravanei pentru NATO: de la Pariu, urmează să ajungem la Bruxelles unde este în plină desfășurare Festivalul mondial al poeziei pentru copii. Poezia este și ea o armă redutabilă, nu credeți; Sau, cum zicea Petofi: "Când în lumea-ntreagă pacea / Lumina-va zărea, / S-aruncăm armele noastre / să le-nghită marea"

III. Se poate trăi fără poezie, dar nu merită

Manifestarea la care participăm ca urmare a invitației Centrului cultural român din Paris a fost una din acțiunile tipice inițiate de prestigiosul for a cărui activitate a fost revitalizată după evenimentele din decembrie 1989 sub direcția lui Ion Pop, Virgil Tănase, dar mai ales prin osândirea de benedictin a lui Horia Bădescu, animatorul unor veritabile soiuri literare artistice.

Revista Poesis a fost invitată ca urmare a reputației câștigate în cei 8 ani de activitate în proximitatea apariției numărului 100, conceput a avea 100 de pagini și un număr egal de autori, majoritatea colaboratori frecvenți și constanți ai revistei conduse de G. Vulturescu. Problemele abordate vizavi de soarta unor atari inițiative private au fost multiple și complexe: s-a discutat, cu o paletă largă de argumente pro și contra, despre intervenția statului de cultură, despre condiția artistului contemporan, despre statutul acestuia, despre faptul că o revistă trebuie să fie un veritabil foc spiritual fiind elogiată revista noastră pentru că are, alături, o editură (Decalog) și o librărie, dar și pentru că organizează frecvent saloane și cafenele literare, expoziții, lansări de cărți, simpozioane, precum și arhicunoscuta Zile culturale "Poesis" ce adună anual circa 100 de scriitori din țară și din străinătate rivalizând cu uniunea noastră de creație....

Discuțiile au fost pe atât de aprinse pe cât de strălucitoare erau luminile Parisului în acel miez de noapte planetară. Țuica de acasă a dat, apoi, o dimensiune metafizică a discuțiilor. Iar amintirile au început să se cearnă... Ca de la sine. L-am întâlnit, iată, după 20 de ani, ca în

Dumas pe truverul echinoxist, Vicențiu Iluțiu, cel cu care, acum 30 de ani, participam la ședința de sumar a primului număr al revistei "Echinoux". Vicențiu este, alături de un alt echinoxist de prima gardă (nu i-am uitat, evident, pe Valentin Tașcu și Horia Bădescu, deja pomeniți), Dinu Flămând, redactor la Radio France Internațional. De noi se apropie și venerabilul Ion Caranica, celebrul prozator Al. Vona, fiind acaparat de încă șarmanta Sanda Stolojan, o pagină de istorie vie a literaturii... Încet-încet ceața se lasă peste Paris și peste cugetele noastre, noaptea ne învalue maternă, nici un zgomot nu se aude în minusculul hotel "Tour Eiffel" lipit de impozanta clădire a Ambasadei României de pe strada Expoziției, nr. 1. Vi-l recomand cu căldură: 2 stele (dar ce stele!) - 300 FF. Să visăm împreună Bruxelles-ul!

IV. Un surâs pentru Europa

Motto: "În orice caz, eu sunt aici pentru că am scris poezii: un produs absolut inutil, dar aproape niciodată nociv și acesta e unul din titlurile sale de noblețe."

EUGENIO MONTALE (fragment din discursul pentru Premiul Nobel)

Periplul nostru european a avut, după Paris, o nouă escală: Bruxelles, unde între 23 și 27 aprilie se desfășura Forumul Poezie-Cetățene și Festivalul Poezie-Copilărie, ambele sub egida Casei mondiale a Poeziei, având sediul în Bruxelles. Amabila noastră amfitrionă, d-na Evangelhelescu, președinta Alianței belgo-române, ne-a inițiat în tradiția acestor manifestări de anvergură la organizarea cărora un rol deosebit l-au avut UNICEF, UNESCO, Alianța belgo-română și alte organisme.

Printre laureații anului acesta s-a aflat și o talentată româncă, Sorina Moasa, din clasa a VI-a a unei școli brașovene, găzduită împreună cu profesoara ei, Rodica Pălășan, de aceeași infatigabilă gazdă și mecenă, doamna Cati Evangelhelescu căreia, pe această cale, îi arătăm toată grațitudinea noastră. Anul acesta, la Simpozionul ce a dublat Festivalul ca

atare și-au dat întâlnire America reprezentată de Mexic, Africa având ca protagoniști reprezentanți ai Namibiei și ai Burkinei Faso, Europa ilustrată de prezența belgienilor Arthur și Moussia Haulot, a lui Dominique Dague, precum și a altor oficiali: Colette Nys - Mazure, Michel Henken, Jean Cornil, nu mai puțin a francezilor Jean Georges și Kazem Shahrari, poet arab stabilit în Feanța. Lumea francofoniei i-a pus față în față de senegalezul Charles Carrere de tunisianul Abdelazis Kacem cel care afirma că festivalul este menit să unească malurile Senegalului cu acelea ale Senei sau Meusei. Președintele Casei Mondiale a Poeziei, poet Ch. Carrere evoca, în schimb, necesitatea ca poezia să refacă o "justiție inechitabilă", în vreme ce Dominique Dague evoca tehnica transmisiei orale iar Georges Jean, poet, lingvist, semilog, profesor universitar se considera un "cetățean al Poeziei". Această idee a libertății absolute a poeziei a fost dezvoltată și în expunerea lui Jean Cornil, director adjunct al Centrului pentru Egalitatea Șanselor și lupta contra Rasismului din Belgia. Simpozionul s-a încheiat cu un emoționant recital liric al lui Georges Jean care a resuscitat valențele poeziei veritabile....

V. Virginia Europă.....

Motto: "Virginia Europă e logodită Cu frumosul geniu Al libertății...."

H Heine

Ideea unei Europe a popoarelor, neîngrădită de disparități și dispute, nedusă de violențe și recriminări, este, iată, un ideal evanghelic ca în conștientul op kantian. Spre pacea eternă.

Hălăduind prin Europa am avut ocazia de a fi în proximitatea unora dintre vestigiile acestui leagăn al civilizației mondiale, atât de contestat, dar și atât de adulat. Chiar dacă la Paris sau la Bruxelles se vorbește cu maliție sau chiar cu încrâncenare despre faptul că se încearcă a se confunda istoria umanității cu civilizația legată de mare nostrum, Maica Mediterană, uitându-se de Africa neagră amerindiană ori de cea asiatică sau australiană.

Europa rămâne fascinată în sine, presărată de o istorie trăită și văzută sau doar gândită și imaginată. Brodată de mări și oceane, Europa este presărată de monumente și locuri memorabile pe care călătorul grăbit le privește în treacăt dar nu uită că ele fac parte din structura sa genetică de...european, oricât ar încerca o altă istorie (nedreaptă) edificată sub ochii noștri s-o renege. Este reconfortant să vezi cum defilează prin fața ta: locuri, peisaje, localități cu un indeneșabil iz istoric: Meyerling cu drama-i aristocratică larg mediatizată, Verdunul și Marna cu luptele de neșters din memoria umanității, Marna cu luptele de neșters din memoria umanității, Marna, Ardenii, Alsacia și Lorena, belgianul Waterloo, Melk-ul amintind de Numele trandafirului a lui Umberto Eco (semioticianul cel mai prezent pe rafturile minunatelor librării pariziene!)

Mitul răpitei Europe poate deveni un mit modern dacă am reuși să cultivăm o spiritualitate neîngrădită de granițe, netraversată de ură, neturmentată de intoleranțe de orice fel. Europoezia ar deveni atunci o simbolivă monedă europeană, circulând liber, fără teama oricărei ocurențe (sau: concurenței!) - "Trăiască poezia și marii vișători!"

Material apărut în Revista de cultură UNU, Oradea, nr. 11-12 (117-118) 1999, pp. 13-15.

David Gandy, cel mai bun fotomodel masculin

David Gandy este un fotomodel englez, care și-a început cariera după ce a câștigat un concurs care se afla în căutarea de noi "fețe" în această industrie. Pentru o bună bucată de timp, Gandy a fost modelul principal pentru casa de modă Dolce & Gabbana, fiind imaginea a numeroaselor campanii, dar și show-uri de modă.

Într-o industrie dominată de stereotipuri, precum cea a modei, fizionomia lui David Gandy a reușit să îi convingă pe cei care confecționează haine pentru bărbați să își schimbe standardele. Popularitatea sa este rezultatul a unui portoliu larg de ședințe foto pentru numeroase reviste, interviuri, a numeroaselor participări la evenimente din industria modei. Pe lângă acestea, Gandy este implicat în numeroase proiecte personale precum editor pentru ediția engleză a revistei Vogue, redactarea de recenzii a unor mașini pentru revista British GQ, implicându-se, în același timp, și în acte de caritate.

Începutul carierei

În adolescență, David și-a dorit să fie medic veterinar, dar nu a avut note suficiente de mari pentru a-și urma acest vis. Înainte de absolvirea Universității Gloucestershire, colegul său de apartament l-a înscris, fără știrea lui, la emisiunea "This Morning". La vremea aceea, David avea 21 de ani, dar a câștigat competiția fără prea mare efort. Premiul a constat într-un contract cu agenția "Select Model Management" din Londra.

La începutul carierei sale, Gandy a fost model pentru o mulțime de companii, printre care Zara, Hugo Boss, H&M, Carolina Herrera. În 2006, a ajuns să fie imaginea pentru Dolce & Gabbana, ceea ce a condus la apariția sa în numeroase campanii publicitare, în prezentări de modă. Iar în anul 2011, a avut colaborări cu modele precum Naomi Campbell, Scarlett Johansson, Tony Ward sau Adam Senn.

Unul dintre cele mai cunoscute campanii ale sale este pentru parfumul "Light Blue" de la Dolce & Gabbana din anul 2007. Trei ani mai târziu, în 2010, este

din nou imaginea pentru același parfum, campanie realizată împreună cu Anna Jagodzinska.

Diverse proiecte

În luna mai a anului 2010, Gandy ajunge să vorbească la Universitatea din Oxford, unde lansează o aplicație menită să îi ajute pe bărbați să își găsească propriul stil, oferind, în același timp, diferite sfaturi cu privire la moda masculină. Succesul nu a întârziat să apară, aplicația fiind clasată pe podiumul aplicațiilor de tip "lifestyle" în acel an.

Ca un semn de recunoștință, casa de modă italiană tipărește în anul 2011, "David Gandy by Dolce & Gabbana", un volum de 280 de pagini cu imagini înfățișându-l pe David de la începutul colaborării lor. Iar din același an, Gandy a ajuns să scrie cu regularitate pentru British Vogue, unde abordează aspecte privind cariera sa, modă și stil, interesul său acordat mașinilor, antichități, precum și viața în Londra. Fizicul său a inspirat industria fitness-ului, a conceput numeroase exerciții video, dar a ajutat și la conceperea unei aplicații de fitness, lansate în decembrie 2012.

Nominalizări

În 2008, ediția spaniolă a revistei Glamour l-a numit pe David Gandy "cea mai frumoasă față masculină la nivel internațional" la un eveniment care a avut loc la Madrid. Iar în 2009 Forbes îl plasează pe locul trei la cel mai de succes fotomodel masculin, după Matt Gordon și Sean O'Pray, dar ajunge să îl detroneze pe acesta din urmă.

Nici revista Cosmopolitan nu se lasă mai prejos, nominalizându-l pe Gandy "100 cei mai sexy bărbați ai anului 2013", categoria în care David se regăsește anual.

Influența familiei

Toți membrii familiei Gandy lucrează pe cont propriu, aceasta fiind și explicația pentru care David a ajuns să se implice în diferite proiecte și să muncească atât de mult. Părinții lui Gandy sunt mândri de ceea ce a reușit fiul lor. Tatăl lui este amuzat de faptul că David face parte

dintr-o industrie unde "femeile sunt mai puternice decât bărbații".

În schimb, prietenii lui David nici nu își doresc să audă despre tot ceea ce înseamnă modă, preferând să discute despre anii tinereții atunci când se întâlnesc sau să își petreacă timpul în Billericay. Iar acest fapt l-a ajutat pe Gandy, de-a lungul anilor, să nu uite de unde a plecat, să conștientizeze ce anume este mai important pentru el.

Presiunea faimei

Oamenii care ajung să îl abordeze pe stradă sau la supermarket-uri, sunt uimiți să vadă un om atât de cunoscut la cumpărături, să facă anumite lucruri care, pentru unii, sunt de-a dreptul banale, precum cumpărăturile sau plata facturilor. Dar, de cele mai multe ori, David ajunge să întâmpine și dificultăți când vine vorba despre admiratorii săi. O fată a editat o fotografie de familie, incluzându-l pe David în tabloul familiei, după care a ajuns la agenția unde modelul este angajat, susținând că David este fratele ei. Acest eveniment a avut loc în timpul evenimentului "Men's Fashion Week" iar fata a încercat să găsească o modalitate cât mai eficientă de a se apropia de fotomodel. Aceasta este unul dintre principalele motive pentru care David Gandy nu are cont de Twitter, singura platformă de socializare utilizată de către acesta fiind doar Instagram, unde postează doar informații și fotografii cu privire la viitoarele sale proiecte.

Se poate crede despre Gandy că femeile roiesc în jurul său, dar avocata Stephanie Mendros a reușit să îi îndeplinească fotomodelului cea mai mare dorință. În urmă cu un an de zile, la sfârșitul lunii noiembrie Stephanie și David au devenit părinții unei fetițe, pe nume Matilda. La momentul la care a anunțat că va deveni tată, David a spus doar "cred că voi avea nevoie de o mașină mai încăpătoare".

Proaspăta familie s-a stabilit în Fulham, din Essex, unde micuța Matilda va primi toată atenția și iubirea cuvenită din partea ambilor ei părinți. David, care și-a dorit de foarte mult timp un copil, a decis să se concentreze mai mult asupra acestui nou rol. Cel de părinte.

Ducii de Sussex și ducii de Cambridge, prima revedere după "Megxit"

Prințul Harry și Meghan Markle s-au revăzut cu prințul William și Kate Middleton pentru prima dată de la „Megxit”, cu ocazia ceremoniei religioase anuale care marchează Ziua Commonwealth.

Prințul Harry și soția lui, ducesa Meghan, au dus la bun sfârșit ultima îndatorire regală și au participat la evenimentele organizate de Ziua Commonwealth.

Cei doi frați și soțiile lor au asistat la ceremonia religioasă anuală alături de regina Elisabeta a II-a (93 de ani), de prințul Charles (71 de ani) și de soția sa Camilla (72 de ani). Slujba de la Catedrala Westminster a marcat și prima întâlnire publică dintre ducii de Sussex și ducii de Cambridge, William și Kate, după „Megxit”-ul anunțat în urmă cu două luni.

Spre deosebire de anul trecut, Harry și Meghan au fost conduși direct la locurile lor din biserica londoneză și nu au mai avut șansa de a o întâmpina pe suverana Marii Britanii împreună cu ceilalți membri ai familiei regale. Meghan Markle a fost însă extrem de jovială și a fost surprinsă când i-a salutat cu zâmbetul pe buze pe ducii de Cambridge și le-a făcut discret cu mâna, în timp ce William

și Kate se așezau la locurile lor pentru ceremonia religioasă, scrie Daily Mail.

De asemenea, Harry a fost surprins salutându-l bucuos de revedere pe fratele său. Cu toate acestea, cele două cupluri nu au stat împreună, ci la câteva scaune distanță, iar William și Kate au părut că ignoră gesturile de curtoazie din partea rudelor lor.

Un expert în limbajul corpului a declarat pentru tabloidul britanic că întâlnirea celor două cupluri a fost cât se poate de „stânjenitoare”, dacă luăm în calcul tentativa eșuată a prințului William de a răspunde cu aceeași căldură la salutul primit din partea lui Harry și Meghan.

„Meghan le-a oferit amândurora zâmbete de curtoazie, iar prințul Harry a părut stânjenit și a încercat să ascundă asta. În ceea ce-l privește pe William, n-am văzut să-i fi răspuns lui Harry. A părut că-l ignoră. Ducii de Sussex au zâmbit larg și au părut într-adevăr sinceri și bucuroși de revedere”, a declarat expertul. „N-a fost chiar reuniunea emoționantă și plină de căldură la care ne așteptam. Tensiunea a fost palpabilă, mai ales în ceea ce-l privește pe Harry”, a adăugat acesta. Expertul a subliniat faptul că reuniunea celor două cupluri a fost mai degrabă „un ritual ciudat de întâmpinare”.

Actorul Jared Leto, uluit după o perioadă de 12 zile fără acces la tehnologie

În timp ce lumea se luptă cu noul CORONAVIRUS, fiind declarată pandemie de către Organizația Mondială a Sănătății, actorul american Jared Leto a fost luat prin surprindere, după ce a încheiat o perioadă de meditație de 12 zile în deșert, fără acces la tehnologie.

Jared Leto a spus în mai multe mesaje pe Twitter că a fost luat prin surprindere: „Wow. În urmă cu 12 zile am început o meditație silențioasă. (Noi)

am fost complet izolați. Fără telefon, fără comunicații. Nu aveam deloc habar ce se întâmpla în afara complexului. Am pășit ieri într-o lume complet diferită. Una care s-a schimbat pentru totdeauna. E uluit. Primesc mesaje de la prieteni și familie din întreaga lume și mă pun la curent cu ce se întâmplă. Sper că sunteți teferi. Stați în casă”.

În timp ce Jared Leto se numără printre actorii care au scăpat de noul coronavirus, Idris Elba și Kristofer Hivju se numără printre vedetele care au anunțat că au fost infectate cu COVID-19.

